

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutuksestaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Nousiainen, E. (2024). Suuryhmäpedagogiikka: keskiössä johtaminen, yhteistyö ja sovitut toimintatavat. *Oamk Journal*, (47). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2024042321239>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 47/2024

Julkaisuvuosi: 2024

Tekijätiedot: Nousiainen Eero

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2024042321239>

Tiivistelmä: Opiskelijamäärien kasvaessa suuryhmäpedagogiikkaa tarvitaan päivä-, monimuoto- ja verkko-opetuksessa, koska näissä kaikissa ammattikorkeakoululle kuuluvissa koulutusmuodoissa on omat erityispiirteensä ja haasteensa. Aivan kaikki samat pedagogiset ratkaisut eivät toimi kaikissa eri koulutusmuodoissa. Oulun ammattikorkeakoulun Informaatioteknologian yksikössä on viime vuosien aikana kehitetty suuryhmäpedagogiikkaa systemaattisesti ja suunnitelmallisesti. Olennaisena osana tähän toimintaan liittyvät pedagoginen johtaminen, yhteistyö eri rooleissa toimivien välillä ja varhaisen puuttumisen malli, joista tässä artikkelissa kerrotaan.

Suuryhmäpedagogiikka: keskiössä johtaminen, yhteistyö ja sovitut toimintatavat

26.4.2024 - Nousiainen Eero

Korkeakouluissa on oltu opiskelijamäärien ja verkko-opetuksen kasvun tiellä jo vuosia, ja kasvu tulee edelleen jatkumaan. Tämä asettaa kovia haasteita korkeakoulun toiminnan kehittämiseksi sekä kansallisessa ja kansainvälisessä kilpailussa pärjäämiselle. Suuryhmäpedagogiikan käytännön toiminta ja siinä onnistuminen vaativat kehitystä koko korkeakoulun tasolla ja avointa yhteistyötä eri rooleissa toimivilta henkilöiltä. Tässä artikkelissa kerrotaan, miten Oulun ammattikorkeakoulun Informaatioteknologian yksikössä on pyritty vastaamaan suuryhmäpedagogiikan haasteisiin.

Suuryhmät niin päivä- kuin monimuoto-opetuksessa tulevat olemaan yhä enemmän arkipäivää ammattikorkeakouluissa. Tilastokeskuksen mukaan ammattikorkeakoulutuksen opiskelijamäärä jatkoi edelleen kasvuaan vuonna 2022. Tutkintoon johtavassa ammattikorkeakoulutuksessa opiskeli 164 000 opiskelijaa, joista 51 000 oli uusia. Opiskelijoita oli 8 000 edellisvuotta enemmän ja uusia opiskelijoita 2 000 enemmän [1]. Korkeakoulutus ja tutkimus 2030-luvulle -vision tiekartta tuo esiin ohjauspalveluiden tarpeellisuuden. Tavoitteena on, että puolet 25–34-vuotiaista olisi suorittanut korkeakoulututkinnon vuonna 2030 [2].

Opiskelijamäärän kasvu on ollut todellisuutta myös Informaatioteknologian yksikössä. Yksikössä on tehty opiskelijamääriin liittyviä linjauksia korkeakoulun sisällä olevien ja erityisesti eri sidosryhmistä tulevien näkemysten pohjalta.

Informaatioteknologian yksikössä amk-opiskelijoiden määrä on vuodesta 2015 vuoteen 2023 yli 2,5-kertaistunut. Kun vuonna 2015 opiskelupaikan vastaanotti 213 opiskelijaa, niin vuonna 2023 vastaava luku oli 570 [3]. Lisäksi mukaan täytyy laskea ylempää ammattikorkeakoulututkintoa opiskelevat opiskelijat, joita ei vuonna 2015 aloittanut informaatioteknologiassa vielä yhtään. Opiskelijamäärän suuren kasvun takia yksikön henkilöstö johtajista opettajiin on joutunut yhdessä miettimään opetuksen pedagogisia ratkaisuja ja malleja uudella tavalla. Se, mikä toimii pienessä ryhmässä, ei välttämättä

toimi yli sadan opiskelijan suurryhmässä. Taulukossa 1 on informaatioteknologian, tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen koulutusalojen opiskelijamäärän kasvu vuosina 2015–2023 [4].

TAULUKKO 1. Informaatioteknologian opiskelijamäärän kasvu Oulun ammattikorkeakoulussa vuosien 2015–2023 aikana (tietojenkäsittely ja tietoliikenne, AMK-koulutustaso).

Vuosi	Ensisijaiset hakijat	Kaikki hakijat	Valitut	Paikan vastaanottaneet
2015	429	1620	231	213
2016	666	1641	255	231
2017	558	1401	222	210
2018	603	1476	318	267
2019	648	1524	282	273
2020	657	1557	387	330
2021	750	1776	480	396
2022	708	1872	549	435
2023	1548	3339	738	570

Opiskelijamäärien kasvaessa suurryhmäpedagogiikkaa tarvitaan päivä-, monimuoto- ja verkko-opetuksessa, koska näissä kaikissa ammattikorkeakoululle kuuluvissa koulutusmuodoissa on omat erityispiirteensä ja haasteensa. Aivan kaikki samat pedagogiset ratkaisut eivät toimi kaikissa eri koulutusmuodoissa.

Informaatioteknologian yksikössä on viime vuosien aikana kehitetty suurryhmäpedagogiikkaa systemaattisesti ja suunnitelmallisesti. Olennaisena osana tähän toimintaan liittyy varhaisen puuttumisen malli.

Varhaisen puuttumisen malli

Informaatioteknologian yksikössä on muutaman vuoden ajan systemaattisesti rakennettu opintojaksotason varhaisen puuttumisen mallia. Malli edellyttää kaikilta opettajilta sitoutumista sen käyttämiseen ja edelleen kehittämiseen yhdessä. Mallin tavoitteena on kehittää opetuksen ja ohjauksen laatua sekä auttaa opiskelijaa osaamisen kasvussa ja opintojen etenemisessä tavoiteajassa. Edellä mainittujen tavoitteiden avulla on tarkoitus parantaa opiskelijakokemusta, jonka kautta opiskelijan motivaatio opintojen suorittamiseen kasvaa.

Opintojakson tasolla varhainen puuttuminen sisältää ainakin seuraavia elementtejä:

- Hyvin suunniteltu ja toteutettu rikas opiskelumateriaali tukee ohjaukseen painottuvaa opetusta. Näin erilaiset oppijat voivat edetä hyvän materiaalin avulla suhteellisen itsenäisesti.
- Opetuksen keskittyminen ohjaukseen ja pelkästään perinteisestä opettajavetoisesta opetuksesta luopuminen.
- Osaamisen kasvun seuranta viikkotasolla ja niiden opiskelijoiden kontaktointi, jotka ilmaisevat tarvitsevansa tukea ja ohjausta.
- Työkalu, jonka avulla opiskelija voi esittää viikkotasolla, miten hyvin hän on opintojaksolle asettamansa tavoitteet saavuttanut.
- Opettajan ohjauksen ja tuen tarjoaminen erityisesti niille opiskelijoille, jotka esittävät, että osaaminen ei kasva opintojakson tavoitteiden mukaisesti.

Opettajan on pyrittävä suunnittelemaan ja toteuttamaan opetusmateriaali siten, että erilaiset osaajat ja oppijat voivat materiaalin avulla edetä ilman, että opetus perustuu pelkästään perinteiseen opettajavetoiseen opetuksen. Hyvän materiaalin avulla opettajan ei tarvitse olla jatkuvasti kertomassa, mitä eri asiat opiskelumateriaalissa tarkoittavat ja miten opintojaksolla edetään. Ydinmateriaalin lisäksi opintojaksolla voi olla viikkotasolla osaamista kehittäviä materiaaleja, jotka ovat lähinnä niitä opiskelijoita varten, joilla osaamista on jo ennestään tai joilla muuten opinnot etenevät normaalia paremmassa tahdissa.

Viikkotason seurannassa opettajan on pystyttävä palastelemaan opintojakso ydinasioihin, joihin opiskelijat sillä viikolla keskittyvät. Oleellista on se, että opiskelija kertoo opettajalle, miten hänen osaamisensa on kasvanut opintojakson aikana. Opiskelijan on otettava kantaa ja osoitettava opettajalle, miten hyvin hän on oppinut opintojakson ydinasiat viikon aikana, onko hänellä tarvetta erityiselle ohjaukselle ja jos on, niin missä määrin. Tämän vuoropuhelun kautta opettaja voi olla yhteydessä opiskelijaan ja tuoda esille sen, että

valmiuksia ja halua ohjaukseen on tarjolla. Mahdollisuus henkilökohtaiseen ohjaukseen on opiskelijoille tärkeää.

Viikkotason seurannan ja tähän liittyvän viestinnän onnistuminen vaatii hyvän työkalun. Kun opiskelijalla on käytössään työkalu, jonka avulla hän helposti ja ymmärrettävästi pystyy yksinkertaisella tavalla viestimään opettajalle omaa etenemistään, on opettajan helppo seurata ryhmän tasolla, miten osaaminen kasvaa ja tarvittaessa puuttua ajoissa asiaan tarjoamalla tukea ja ohjausta.

Laadukkaan opintojaksolla tapahtuvan ohjauksen avulla voidaan opiskelijan osaaminen saada halutulle tasolle. Se voi kasvattaa opiskelijan opiskelumotivaatiota ja parantaa opiskelukokemusta. Samalla opiskelija voidaan saada etenemään opinnoissaan niin, että valmistuminen tavoiteajassa on mahdollista.

Pedagogian kehittämisen lisäksi toiminnan kehittämiseen on liittynyt pedagogisen johtamisen kehittämistä, eri rooleissa toimivien henkilöiden yhteistyön kehittämistä sekä opettajien koulutusta ja ohjeistamista pedagogisten mallien käyttöönotossa ja käytössä. Lisäksi tarvitaan systemaattista ja suunnitelmallista esihenkilöiden kouluttamista, jotta he pystyvät ohjaamana ja tukemaan opettajien työtä.

Pedagoginen johtaminen

Pedagoginen johtaminen on Informaatioteknologian yksikössä esimerkillä johtamista. Se on johtamistapa, joka keskittyy opetuksen ja oppimisen laadun edistämiseen sekä oppimistulosten parantamiseen. Johtamisen tavoitteena on kehittää opettajien osaamista ja sitä kautta parantaa opetuksen laatua edelleen kiristyvässä kilpailussa sekä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Pedagogisen johtamisen täytyy perustua tiedolla johtamiseen. Esihenkilöiden ja eri rooleissa toimivien henkilöiden, kuten opintovastaavan, opettajatutorin, opettajan ja oppilaanohjaajan, tiedolla johtaminen ja erilaisten seurantatyökalujen käyttö on keskiössä, jotta toiminnasta voidaan tehdä oikeita analyyskejä ja kehittää sitä edelleen. Suuryhmien lukumäärän kasvaessa ja opiskelijamäärien lisääntyessä eri tutkinto-ohjelmissa opiskelजारajapinnassa toimivat henkilöt eivät enää välttämättä pysty hallitsemaan opiskelijoihin liittyviä yksityiskohtaisia tietoja, ellei heillä ole siihen tarvittavia työkaluja.

Siksi pedagogisesta johtamisesta vaaditaan nyt ja tulevaisuudessa osaamista ja näkemystä, jotta toimintaa voidaan kehittää oikeaan suuntaan.

Suurryhmäpedagogiikka ja sen jalkauttaminen opettajien työkaluksi vaativat johtamiselta ja esihenkilötyöltä paljon. Johtamisessa on näytettävä esimerkkiä asenteesta lähtien.

Esihenkilöiden on pystyttävä yhdessä opettajien kanssa kehittämään toimintaa siten, että suurryhmissä opiskelijalla on hallinnan tunne omasta opiskelustaan, osaamisen kasvusta ja opintojen etenemisestä. Myös opettajien työn kuormittavuus on pystyttävä ottamaan huomioon ja mietittävä ratkaisuja siihen, että opettajien resurssit riittävät opiskelijoiden opettamiseen ja ohjaamiseen. Pedagoginen johtaminen on siis mitä suuremmissa määrin yhteistyötä johdon ja opettajien välillä. Molempien tulee olla valmiina kuuntelemaan toista ja yhdessä kehittää toimintaa.

Pedagoginen johtaminen vaatii systemaattista ja suunnitelmallista lähestymistapaa koulutuksen johtamiseen ja koulutuksen suunnitteluun ja kehittämiseen. Kehittämiseen liittyvät olennaisena osana opetussuunnitelmatyö, oppimistavoitteiden asettaminen ja toimivien opetusmenetelmien valinta. Pedagogisen johtamisen toimenpiteinä opetussuunnitelma, opetusmenetelmät ja tukipalvelut pyritään integroimaan niin, että ne tukevat opiskelijoiden osaamisen kasvua parhaalla mahdollisella tavalla. Tätä kautta voidaan luoda opettajaa ja opiskelijaa innostava ja motivoiva oppimisympäristö, joka kannustaa opiskelijoita aktiiviseen osallistumiseen ja itsenäiseen oppimiseen. Tämä on ehdoton toimintavaatimus, jotta suurryhmissä opiskelu voi edetä siten, että opiskelijan osaamisen kasvaa halutusti ja opinnot etenevät tavoiteajassa.

Johtajien ja esihenkilöiden tehtävänä on kannustaa opetushenkilöstöä kehittämään jatkuvasti omaa pedagogista osaamistaan. Erityisesti lähiesihenkilöiden täytyy huolehtia opettajien osaamisen kasvun pitkäjänteisestä suunnittelusta yhdessä opettajien kanssa ja kouluttaa heitä uusien menetelmien ja tekniikoiden käyttöönottoon opetuksessa rohkeasti. Tämä lisää myös opettajien työhyvinvointia, kun he saavat itse osallistua oman osaamisensa kehittämisen pitkäjänteisempään suunnitteluun.

Johtaminen on myös korkean vaatimustason ylläpitoa ja toiminnan tulosten jatkuvaa seuranta. Esihenkilöiden on pidettävä vaatimustaso mahdollisimman korkealla ja samalla vaadittava sitä myös itseltään. Alaisilta vaatiminen onnistuu parhaiten silloin, kun esihenkilö itse näyttää toiminnallaan esimerkkiä ja pyrkii myös itse parhaaseen mahdolliseen toimintaan ja tulokseen.

Edellä kuvattujen asioiden lisäksi pedagoginen johtaminen on myös laadunvarmistusta. Laatu, sen säilyttäminen ja jatkuva kehittäminen eivät kuitenkaan ole yksistään korkeakoulun johdon ja yksiköiden esihenkilöiden asia, vaan se kuuluu kaikissa eri rooleissa toimiville henkilöille. Laatu tehdään jokaisen osalta arjen yksittäisissä tehtävissä ja toiminnoissa.

Eri rooleissa toimivien henkilöiden yhteistyö on keskiössä

Suuryhmäpedagogiikka on mitä suuremmissa määrin yhteistyötä eri rooleissa toimivien henkilöiden välillä. Esihenkilöiden, opintovastaavien, opettajatutoreiden, oppilaan ohjaajien, opettajien ja opiskelijoiden tulee tehdä yhteistyötä, jotta yhteinen maali saavutetaan. Maali on se, että isossa ryhmässä opiskelijan osaaminen kasvaa opintojakson edellyttämien ydinasioiden mukaisesti, opiskelijan opinnot etenevät tavoiteajassa ja opiskelijalla on hallinnan tunne omasta opiskelustaan. Yhteistyön ja laatujärjestelmään kuuluvien palautejärjestelmien kautta varmistetaan se, että opiskelijan opiskelijakokemus on mahdollisimman positiivinen.

Informaatioteknologian yksikön tutkinto-ohjelmissa on viime vuosina kehitetty eri rooleissa toimivien henkilöiden yhteistyötä ja orastavaa laadun paranemista voidaan jo eri datojen pohjalta todeta olevan näkyvissä. Kuvassa 1 on opiskelijakyselyn tuloksia tietotekniikan tutkinto-ohjelmasta vuodelta 2023 [5]. Yhteistyötä täytyy edelleen kehittää, jotta johtamisessa, opetuksessa ja erilaisissa tukitoimissa pärjätään kasvavassa kilpailussa.

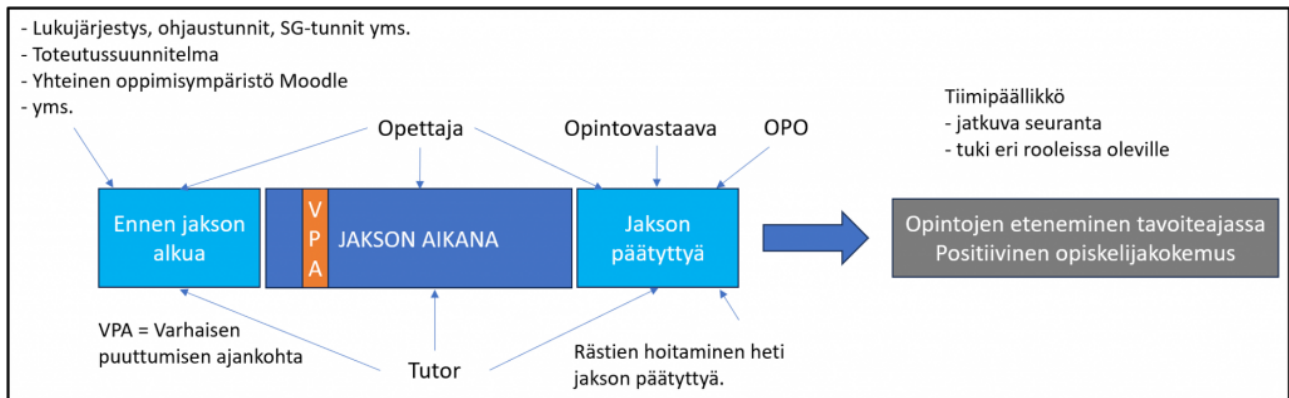

KUVA 1. Opiskelijatyytyväisyys tietotekniikan tutkinto-ohjelmassa vuonna 2023. Kuva avautuu isommaksi klikkaamalla.

Kuvan 1 perusteella voidaan todeta, että tietotekniikan opiskelijat ovat varsin tyytyväisiä nykyiseen opetukseen, opintojen ohjaukseen, oman osaamisensa kehittymiseen ja opintoihin kokonaisuudessa. Myös NPS-arvo on hyvä. Yllä olevat luvut kestävät myös valtakunnallisen vertailun, jos tarkastelun kohteeksi otetaan NPS-arvo ja opetushallinnon tilastopalvelu Vipusen data. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusmalliin kuuluvan uraseurannan mukaan Oamkista vuonna 2018 valmistuneiden tietotekniikan insinöörien tyytyväisyys tutkintoon oli NPS-arvon mukaisesti +7, keskiarvon ollessa 7,46 [6]. Valtakunnallisesti arvot olivat +8 ja 7,47, joten voidaan todeta, että valtakunnallisesti Oamk on kilpailukykyisellä tasolla.

Yksittäisen opintojakson aikana opiskelijan osaamispolulla painottuvat erilaiset ohjaustarpeet ja ohjaukselliset sisällöt. Ohjausta suunniteltaessa on tärkeää rakentaa erilaisia toimintatapoja, jotka edistävät monipuolisesti vuorovaikutusta opiskelijan, opiskelijaryhmän ja opettajan kesken. Opiskelijalla tulee olla tunne, että hänestä välitetään opintojaksolla. Tämä ei aina ole opettajalle helppo tehtävä, mutta jos halutaan, että mahdollisimman monella opiskelijalla osaaminen kasvaa opintojaksolle asetettujen vaatimusten mukaisesti, on jokaisen opettajan sitouduttava myös välittämään omista opiskelijoistaan.

Informaatioteknologiassa on pyritty rakentamaan yhteistyömalli ohjaukseen ja seurantaan. Mallissa eri rooleissa olevat henkilöt tekevät yhteistyöt ennen jaksoa, jakson aikana ja jakson jälkeen. Yhteistyömalli kuuluu osana varhaisen puuttumisen malliin. Tavoitteena mallilla ja eri henkilöiden yhteistyöllä on se, että opiskelijan opinnot etenevät tavoiteajassa ja opiskelijalla on hallinnan tunne omasta opiskelustaan. Kuvassa 2 esitellään yleisellä tasolla yhtä varhaisen puuttumisen mallin osa-alueita jakson toimintojen näkökulmasta.

KUVA 2. Varhaisen puuttumisen malli ja jakson aikana toimivat roolit. Kuva avautuu isommaksi klikkaamalla.

Malliin kuuluvat olennaisena osana jakson tason seuranta ja toimenpiteet. Seurannan ja kehitystyön tuloksena on havaittu, että opiskelijan opintojen etenemiseen ei riitä se, että opiskelijan tilanteeseen reagoidaan jakson päätyttyä ja arvosanojen antamisen jälkeen. Monen opiskelijan kohdalla jakson jälkeinen reagointi tulee liian myöhään. Pahimmassa tapauksessa opiskelijan motivaatio opiskeluun on hiipunut ja hän keskeyttää opiskelun.

Kuvassa 2 on esitetty yleisellä tasolla ne roolit, joiden yhteistyön täytyy toimia ennen jaksoa, jakson aikana ja jakson päätyttyä. Tavoitteena on saada opiskelijan osaaminen opintojen ydinasioissa hyvälle tasolle, opinnot etenemään tavoiteajassa ja opiskelijalle positiivinen opiskelukokemus.

Malliin kuuluu tärkeänä osana varhaisen puuttumisen ajankohta (=VPA). Tämä on ajankohta, jolloin opettajan on viimeistään saatava kontakti kaikkiin niihin opiskelijoihin, jotka opintojakson viikkoseurannan mukaisesti osoittavat, ettei opintojakson ydinosaa kasva halutulla tavalla. Varhaisen puuttumisen mallista kerrotaan tarkemmin artikkelin kohdassa "varhaisen puuttumisen malli".

Seuraavaksi esitellään yleisellä tasolla eri rooleissa toimivien henkilöiden tehtäviä varhaisen puuttumisen malliin ja toimintaan liittyen. Kaikkia yksityiskohtia toiminnasta ei tässä nosteta esille.

Opintovastaava

Opintovastaava tekee toimenpiteitä useissa eri varhaisen puuttumisen mallin vaiheissa. Opintojen etenemisen seurannan kannalta hänen yksi tärkeimmistä tehtävistään on tuottaa ryhmäkohtaisesti tietoa opintojen etenemisestä Informaatioteknologian yksikössä kehitetyn mallin mukaisesti. Opintojen etenemisessä seurataan opiskelijaryhmän etenemistä liikennevalomallilla, jossa opiskelijan opintojen tilanne esitetään suhteessa tavoiteaikaan.

Opintovastaavan tehtävänä on opintojen etenemisen seurannan mukaisesti käydä systemaattisesti ja säännöllisesti eri ryhmien tilanne läpi opettajatutoreiden kanssa. Yhteistyön kautta opettajatutorit voivat olla opiskelijoihin yhteydessä ja laatia suunnitelman rästissä olevien opintojen hoitamisesta ja opiskelijan palaamista opiskeluissa tavoiteajan polulle.

Opettaja

Opettajien on tunnistettava ja tunnustettava se, että tänä päivänä ja tulevaisuutta ajatellen pelkästään opettajavetoisesta pedagogiikasta on luovuttava. Opetuksen on siirryttävä enemmän kohti opiskelijoiden ohjauksellista mallia, jossa yhtenä pedagogisena vaatimuksena on toimiva ja rikas opiskelumateriaali.

Opettajan tehtävänä on rakentaa opetusmateriaali vastaamaan tämän päivän vaatimuksia erilaisia ryhmäkokoja opettaessa ja ohjattaessa. Tämä tarkoittaa lähtökohtaisesti sitä, että yksistään perinteisestä opettajavetoisesta opetuksesta on luovuttava. Sen sijaan on panostettava rikkaaseen opetusmateriaaliin, joka sallii erilaisten oppijoiden etenemisen opinnoissa eri tahtiin. Kun materiaali on rikas, voi opettaja keskittyä ohjaukseen ja niihin opiskelijoihin, jotka ohjausta eniten tarvitsevat. Tämän avulla opettaja saa myös arvokkaat resurssit paremmin riittämään ja kohdistamaan oikeaan paikkaan.

Toiminnan kehittämisellä on vaikutusta myös opettajien työhyvinvointiin. Pelkästään käyttämällä perinteisiä pedagogisia ratkaisuja, joissa opettaja esimerkiksi pyrkii antamaan jakson aikana palautetta osaamisen kehittymisessä jokaiselle opiskelijalle erikseen, opettajan resurssit eivät riitä ja jaksaminen on koetuksella.

Varhaisen puuttumisen mallin toteuttamisessa opettajalla on tärkeä rooli. Viikkoseurannan avulla opettaja tietää, millä tasolla opiskelijoiden osaaminen on ja etenevätkö opinnot opintojaksolla tavoiteajassa. Viikkoseurantadatan avulla opettaja voi olla yhteydessä niihin

opiskelijoihin, jotka tarvitsevat ohjausta enemmän. Opiskelijoiden aktiivisen kontaktoinnin kautta opettaja osoittaa, että hän haluaa tukea opiskelijaa ja välittää siitä, että opiskelijan osaaminen on hyvällä tasolla. Aktiivinen toiminta vaikuttaa positiivisesti opiskelijakokemukseen ja parhaimmillaan opiskelijan motivaatioon tehdä osaamisen kasvun eteen riittävästi töitä.

Opettajatutor

Oamkissa [7] opettajatutoreille on opettajatutoroinnin keskeisimpinä tavoitteina mainittu seuraavia asioita: Tukea

- opiskelijan opintojen etenemistä niiden laajuutta vastaavassa ajassa (tavoitteellinen suorittamisaika)
- opiskelijan sitoutumista opintoihin sekä vastuullisuutta ja itseohjautuvuutta
- opiskelijaa todellisuutensa ja tulevaisuutensa jäsentämisessä siten, että opiskelija kokee voimaantuvansa ohjauksessa
- opiskelijan ammatillista kasvua ja urasuunnittelua.

Opettajatutorin tehtävänä on olla hyvin kartalla siitä, miten oman tutor-ryhmän ja ryhmään kuuluvan yksittäisen opiskelijan opinnot etenevät ja miten eri opiskelijoiden osaaminen on kasvanut eri opintojaksoilla. Opettajatutor voi omalla aktiivisella toiminnallaan motivoida opiskelijoita sekä kannustaa ja ohjata heitä oikealle kasvun polulle. Opettajatutorilla on myös oltava oikeat seurannan työkalut, joissa hänellä on yksityiskohtaista tietoa oman ryhmänsä opiskelijoista. Tietoja voidaan käydä läpi erilaisissa palavereissa, joissa on paikalla esihenkilöitä, opintovastaava, opinto-ohjaajia tai opettajia.

Varhaisen puuttumisen mallissa opettajatutor ja opettaja tekevät yhteistyötä, jotta mahdollisimman moni opiskelija pysyy tavoiteajassa. Jos opintojakson viikkoseuranta näyttää, että joillakin opiskelijoilla on osaamisen kasvussa haasteita, on opettajan tehtävänä kontaktoida opiskelijat. Jos kuitenkin käy niin, ettei opettaja saa kontaktia tiettyihin opiskelijoihin, siirtyy opiskelijoiden kontaktointi opettajatutorille varhaisen puuttumisen mallin mukaisesti. Tämä vaatii opettajatutorilta ja opettajalta yhteistyötä jakson ensimmäisten kahden viikon aikana. Jos opiskelijaa ei saada ensimmäisten viikkojen aikana takaisin osaamisen kasvun polulle, on se myöhemmin erittäin haastavaa ja vie paljon resursseja ja energiaa monelta eri toimijalta.

Parhaimmillaan opettajatutorin aktiivisella toiminnalla ja yhteistyöllä saadaan useita opiskelijoita takaisin tavoiteajan polulle. Jos eri ryhmistä saadaan laadukkaalla toiminnalla opiskelijoita takaisin opiskelemaan tavoiteajassa, on vaikutus isossa kuvassa jo suhteellisen merkittävä.

Opinto-ohjaaja (OPO)

Informaatioteknologian varhaisen puuttumisen mallissa myös opinto-ohjaajilla on tärkeä rooli. He osallistuvat opintovastaavan vetämiin palavereihin, joissa ovat mukana opettajatutorit. Palaverissa käydään läpi jokaisen ryhmän opintojen eteneminen ja keskustellaan opiskelijoiden tilanteista opiskelijakohtaisesti hyvin yksityiskohtaisella tasolla. Tavoitteena yhteistyöllä on myös edelleen kehittää Informaatioteknologian ohjauksen käytänteitä.

Opinto-ohjaat ottavat tarvittaessa tietyt opiskelijat omaan seuranta- ja ohjausryhmäänsä ja tukevat opiskelijoita heidän opiskelupolullaan. He voivat antaa tukea ja ohjeistusta opiskelijalle henkilökohtaisesti haastavissa tilanteissa.

Opiskelija

Suuryhmissä osaamisen kasvun osoittaminen ja opintojen eteneminen tavoiteajassa tarkoittaa sitä, että opiskelijalla on oltavat työkalut kasvunsa osoittamiseen. Perinteisessä mallissa opettajan tehtävänä on antaa jokaiselle opiskelijalle säännöllisesti palautetta osaamisesta, mutta suuryhmissä opettajalla ei ole tähän samoja mahdollisuuksia. Pallo on heitettävä opiskelijalle.

Opiskelijan tehtävänä on opintojaksolla olevien työkalujen avulla osoittaa, missä hänen osaamisensa opintojakson tavoitteisiin liittyen menee. Työkalun tuottaman tiedon avulla opettaja voi järjestää ohjausta juuri niille opiskelijoille, jotka osoittavat tarvitsevansa ohjausta opiskelun ja opintojakson tietyssä hetkessä.

Verkko-opetuksen lisääntyessä ja opiskelijamäärien kasvaessa opiskelijan on otettava yhä enemmän vastuuta omasta opiskelustaan ja osaamisensa kasvusta. Tämä vaatii oikeaa asennetta ja opiskelusitkeyttä. Korkeakouluissa opettavien asioiden kuuluukin olla haastavia ja haastaa opiskelijat oppimaan ja tekemään töitä.

Ohjauksen tukeminen ryhmäytymisen mahdollisuuksia parantamalla

Varhaisen puuttumisen malliin kuuluu myös erilaisten ohjauksellisten menetelmien tukeminen esimerkiksi ryhmäytymisen keinoja parantamalla.

Ryhmäytymistä voidaan edesauttaa ja parantaa monella eri tavalla. Informaatioteknologian yksikössä yhdeksi hyväksi tavaksi on havaittu Study Group -toiminta (SG). Hyvin suunnitellun ja toteutetun SG-toiminnan avulla opiskelijan opiskelukokemus voidaan luoda sellaiseksi, että se osaltaan vaikuttaa osaamisen kasvuun ja opintojen etenemiseen tavoiteajassa. Yhteisöllisyyden avulla voidaan parantaa opiskelijan opiskelumotivaatiota ja asennetta opiskelua kohtaan. Samalla voidaan luoda yhteisiä tavoitteita opintojen etenemiseen.

Informaatioteknologian yksikössä SG-tunnit ovat näkyvillä opiskelijoiden lukujärjestyksissä. Kuvassa 3 on yhden ryhmän viikon lukujärjestys kuluvana lukuvuonna.

The image shows a screenshot of a course schedule interface. At the top, there are navigation options: 'Näkömäävalinta: Kalenteri Lista'. Below this, there are navigation buttons: '< > Tänään Siirry päivään'. The main content is a calendar view for the week of 15 - 21 Tammi 2024. The days are: Ma 15.1., Ti 16.1., Ke 17.1., To 18.1., and Pe 19.1. The schedule is organized into a grid with time slots on the left (8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00). Various course activities are listed in colored blocks, including 'Group 2 - Finnish Language 2', 'Ammatillinen ruotsin kieli ja viestintä', 'Internet Programming and Databases', 'Group A - Calculus', 'Group B - Physics - Calculus and Physics in Data', 'Study group - studying together', 'Object Oriented Browser Programming', 'Exam retake: Basics of Mathematics and Physics for Programmers', and 'Distance'. Some time slots are highlighted in red, indicating specific activities or conflicts.

KUVA 3. Study Group -toiminnan näkyminen opiskelijoiden lukujärjestyksessä. Kuva avautuu isommaksi klikkaamalla.

Tärkeässä osassa opiskelijan osaamisen kasvamisessa ja opintojen tavoiteajassa etenemisessä on myös opiskelijan opiskelutaitojen kehittäminen, johon pyritään vaikuttamaan ohjaustoimin ja yhteisöllisyyttä lisäämällä ja parantamalla. Eri osa-alueiden tulee olla kunnossa, jotta opiskelijan osaaminen kasvaa ja tavoiteajassa valmistuminen sekä työllistyminen heti valmistumisen jälkeen ovat mahdollista.

Esihenkilöiden jatkuvan seurannan malli ja tukitoimet opettajalle

Esihenkilöiden on osaltaan perustettava oma esihenkilötyö tiedolla johtamiseen jatkuvaan seurantaan. Informaatioteknologian yksikössä on viime vuosina panostettu tiedolla johtamiseen ja opetettu kaikkia eri rooleissa olevia omalta osaltaan käyttämään oikeita työkaluja ja seuraamaan sitä tietoa, joka omassa toiminnassa on tärkeää. Yksikössä on myös kehitetty omia työkaluja ja seurantamalleja. Kuvassa 4 on yhden opiskelijaryhmän osalta näkymä opintojen etenemisestä.

OPISKELIJARYHMÄ	TVT215PO																			
TAVOITEAJA VALMISTUMISELLE	2025K																			
VALMISTUNEITA	0																			
LUKUVUOSI 2021-2022																				
JAKSO	OPISKELUJOITA	V	K	P	V	K	P	JAKSO	OPISKELUJOITA	V+K	P									
Jakso 1	0				#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	Jakso 1	0	#DIV/0!	#DIV/0!									
Jakso 2	86	70	9	7	81%	10%	8%	Jakso 2	86	92%	8%									
Jakso 3	83	58	16	9	70%	19%	11%	Jakso 3	83	89%	11%									
Jakso 4	83	64	8	11	77%	10%	13%	Jakso 4	83	87%	13%									
LUKUVUOSI 2022-2023																				
JAKSO	OPISKELUJOITA	V	K	P	V	K	P	JAKSO	OPISKELUJOITA	V+K	P									
Jakso 1	117	91	12	14	78%	10%	12%	Jakso 1	117	88%	12%									
Jakso 2	121	92	7	22	76%	6%	18%	Jakso 2	121	82%	18%									
Jakso 3	120	89	13	18	74%	11%	15%	Jakso 3	120	85%	15%									
Jakso 4	120	89	12	19	74%	10%	16%	Jakso 4	120	84%	16%									
Kesäjakso	112	92	9	11	82%	8%	10%	Kesäjakso	112	90%	10%									
LUKUVUOSI 2023-2024																				
JAKSO	OPISKELUJOITA	V	K	P	V	K	P	JAKSO	OPISKELUJOITA	V+K	P									
Jakso 1	111	76	21	14	68%	19%	13%	Jakso 1	111	87%	13%									
Jakso 2	109	62	23	24	57%	21%	22%	Jakso 2	109	78%	22%									

KUVA 4. Opintojen etenemisen ryhmätason seurantaan liittyvä näkymä. Kuva avautuu isommaksi klikkaamalla.

Näkymän avulla ryhmän opintojen etenemistä voidaan seurata jaksotasolla.

Liikennevalomallissa opiskelija kuuluu vihreää ryhmään, jos hänen opintonsa etenevät käytettyjen lukukausien mukaisesti tavoiteajassa. Tämä tarkoittaa 15 opintopistettä jakson aikana, 30 opintopistettä lukukauden aikana ja 60 opintopistettä lukuvuoden aikana. Jos opiskelija on jäljessä korkeintaan 15 opintopistettä, hän kuuluu seurantajärjestelmässä keltaiseen ryhmään.

Ryhmätason opintojen etenemisen tilanteita ja tehtyjä toimenpiteitä käydään yksikössä läpi eri palavereissa, joihin yksikön esihenkilöt osallistuvat. Seuranta ja toimenpiteet ovat osa esihenkilöiden jatkuvan seurannan toimintaa. Kun opettajat seuraavat jakson aikana viikkotasolla opiskelijan osaamisen kasvua ja opintojen etenemistä ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä opettajatutoreiden kanssa, tukee esihenkilöiden jatkuva seuranta opettajien ja opettajatutoreiden toimintaa. Samalla kaikilla eri henkilöillä on tiedossa eri rooleissa

toimivien seurantajärjestelmät ja niihin kuuluvat toimenpiteet, joka helpottaa ja joustavoittaa yhteistyötä.

Dataa kerätään myös siksi, että sen avulla voitaisiin mahdollisesti jatkossa pystyä ennustamaan ja ottamaan huomioon mahdolliset pullonkaulat opetuksessa ja opiskelussa. Tällä hetkellä dataa on kerätty kolme vuotta ja jotain päätelmiä opintojen etenemisestä voidaan jo tehdä. Tarkasteltaessa tietotekniikan opiskelijoiden opintojen etenemistä vaikuttaa datan mukaan siltä, että opiskelijoiden siirtyessä opinnoissa siihen pisteeseen, että heillä olisi opetussuunnitelman mukaisesti aika suorittaa vapaavalintaisia opintoja, alkaa tavoiteajassa opiskelevien opiskelijoiden määrä laskea. Tämä on nähtävissä kuvassa 4 tarkasteltaessa tavoiteajassa opiskelevien opiskelijoiden eroa jaksojen yksi ja kaksi välillä.

Laatu syntyy yhdessä tekemällä

Opiskelun tukeminen pitää aloittaa heti opiskelun alussa, jotta opiskelijan opiskelukokemus ja tunne oman opiskeluprosessinsa hallinnasta lähtevät hyvin käyntiin ja opiskelijalle syntyy luottamus opinnoissa pärjäämisestä. On tunnistettava, että pelkästään opettajavetoinen opetus ei riitä, vaan opetukseen ja ohjaukseen tarvitaan erilaisia ratkaisuja ja toimintamalleja. Siksi opetus muuttuu osin yksilöllisemmäksi ja osaamisen kasvattaminen siirtyy yhä enemmän opiskelijan itsensä vastuulle. Opettajan on suunniteltava opintojaksolla ohjaus ja tuki opiskelijan yksilöllinen osaamis- ja urapolku huomioiden.

Opintojen sujuva eteneminen, osaamisen jatkuvan kasvun mahdollistaminen ja opiskelijan määräajassa valmistuminen ovat tärkeitä opiskelijan, korkeakoulun ja työelämän kannalta. Opiskelijat halutaan yhä nopeammin ja osaavampina työelämään, mikä asettaa monia haasteita korkeakouluille, opettajille ja myös opiskelijoille. Vaikka ammattikorkeakoulujen rahoitus perustuu suurelta osin suoritustahtia painottaviin mittareihin, on korkeakoulujen opetuksessa panostettava enemmän opiskelijoiden osaamisen laadukkaaseen kasvattamiseen kuin suoritusperusteisiin mittareihin.

Toiminnan laatu syntyy ainoastaan kehittämällä toimintaa yhdessä. Silloin jokainen voi sitoutua tekemään sovitut asiat sovittujen mallien mukaisesti. Jos kaikki eivät sitoudu yhteisiin tavoitteisiin ja tapoihin toimia yhdessä, eivät toiminta ja organisaation laatu kehity siihen suuntaan, mitä tulevaisuudessa tullaan korkeakouluilta vaatimaan.

Eero Nousiainen

osaamispäällikkö

ICT ja liiketoiminta

Oulun ammattikorkeakoulu

Lähteet

[1] Tilastokeskus. (2024). Ammattikorkeakouluopiskelijoiden määrä kasvoi edelleen vuonna 2022 [tilasto]. <https://www.stat.fi/julkaisu/cl8a4q4lbvtt20avyz8jbzw6w>

[2] Oulun ammattikorkeakoulu. (Julkaisuaika tuntematon). *Koulutus: oppijan polku*. <https://heimo.oamk.fi/koulutus/oppijan-polku/>

[3] Opetushallinnon tietopalvelu Vipunen. (Julkaisuaika tuntematon). Haku ja valinta [tilasto]. <https://vipunen.fi/fi-fi/amk/Sivut/Hakeneet-ja-hyv%C3%A4ksytyt.aspx>

[4] Oulun ammattikorkeakoulu. (Julkaisuaika tuntematon). *Oamkin Peppi järjestelmä, opiskelijaoikeushaku*. <https://suunnittelu-peppi.oamk.fi/group/opettajan-tyopoyta/student-management>

[5] Oulun ammattikorkeakoulu. (Julkaisuaika tuntematon). *Opiskelijapalaute*. <https://heimo.oamk.fi/johtaminen/toiminnan-kehittaminen/palautejarjestelmat/opiskelijapalaute/>

[6] Opetushallinnon tietopalvelu Vipunen. (Julkaisuaika tuntematon). Uraseuranta [tilasto]. <https://vipunen.fi/fi-fi/amk/Sivut/Uraseuranta.aspx>

[7] Oulun ammattikorkeakoulu. (Julkaisuaika tuntematon). *Opintojen suunnittelu ja ohjaus*. <https://heimo.oamk.fi/koulutus/opintojen-suunnittelu-ja-ohjaus/>